

УДК 342.72:811.111(477) (091)
DOI 10.31732/2708-339X-2023-07-18-25

ІНСТИТУТ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Француз-Яковець Т.А.,

*доктор юридичних наук, професор, професор кафедри державно-правових дисциплін
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м.Київ,
вул. Табірна, 30-32, 03113, Україна
e-mail: tafrantsuzya@krok.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9138-5385*

Павлусенко О.В.,

*аспірантка кафедри теорії та історії держави і права, викладачка англійської мови Фахового коледжу
та кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: OlenaP@krok.edu.ua
ORCID: 0000-0003-4350-0147*

INSTITUTE OF THE ENGLISH LANGUAGE IN UKRAINE: HISTORICAL AND LEGAL DIMENSION

Frantsuz-Yakovets T.A.,

*Doctor of Laws Sciences, Professor,
Professor of Department of State Legal Disciplines,
«KROK» University, st. Tabirna, 30-32, 03113, Kyiv, Ukraine
e-mail: tafrantsuzya@krok.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9138-5385*

Pavlusenko O.V.,

*PhD student of the Department of Theory and History of the State and Law, teacher of English at the
Vocational College and the Department of Foreign Languages and General Education
«KROK» University of Economics and Law, Kyiv, Ukraine,
e-mail: OlenaP@krok.edu.ua
ORCID: 0000-0003-4350-0147*

Анотація. Ні для кого не секрет, що сучасний світ змінюється з шаленою швидкістю. Зникають видимі та невидимі кордони, як наслідок новітніх систем комунікацій та процесу глобалізації. Сьогодні вже нікого не здивує міжконтинентальним спілкуванням. Завдяки сучасним технологіям світ стає доступнішим. Але, такий технологічний прогрес, вимагає від кожного з нас зустрічних трансформацій та систематичного самовдосконалення. Це створює необхідність долучення до світової культури. Більшість такі перспективи лякають, але декого спонукає до розвитку. У час, коли Інтернет є майже у кожній точці світу, ми можемо спілкуватися з ким хочемо, якщо обидва співрозмовники володіють однією мовою. Має сенс вивчати іноземні мови. Стимулює нас до цього процесу можливість вільного спілкування та підтримка відносин з людьми інших країн. Доречно зазначити, що ніколи не знаєш, які знання можуть знадобитися завтра. Знання іноземної мови, а ще краще декількох, завжди стануть у пригоді, особливо в бізнесі, кар'єрі, особистому житті, тощо. Носієм культури та її передавачем є саме мова. Варто звернути увагу на той факт, що наразі декілька мов у світі змагаються за статус мови майбутнього. Більш ніж півтора мільярди людей говорять китайською, сотні мільйонів французькою, іспанською, португальською та іншими мовами. Але саме англійська займає пальму першості як мова міжнародного спілкування, є своєрідною візою в світ без кордонів. Дана стаття актуалізує питання правового статусу інституту англійської мови в Україні. У статті досліджено процес формування та розвиток даного інституту в Україні, від початку зародження до сьогодення. Такі знання мають стати міцною основою для формування в суспільстві усвідомлення значення англійської мови як важливого чинника на шляху збереження, стабілізації та майбутньої відбудови держави. Здійснено порівняльний аналіз з аналогічними нормами основних законів інших країн світу.

Ключові слова: інститут, англійська мова, історія, правовий вимір.

Формул: 0, рис.: 0, 0 табл.: 0, бібл.: 15.

Abstract. *It's not a secret that modern world changes very fast. Visible and invisible borders disappear because of the latest communication systems and the process of globalization. Today, you won't surprise anyone with intercontinental communication. Thanks to the modern technologies, the world is becoming more accessible. But such technological process requires from each of us transformations and systematic self-improvement. This creates the need to join the world's culture. Such prospects frighten most people but encourage some to develop. At the time when the Internet is almost everywhere in the world, we can communicate with whoever we want, if both interlocutors speak the same language. It makes sense to learn foreign languages. The possibility of free communication and maintaining relations with people from other countries stimulate us to this process. It's important to note, that you never know what knowledge you may need in future. Proficiency of a foreign language, or even better, several, will always be useful, especially in business, carrier, personal life, etc. Considering this issue, it's worth noting, that a carrier of culture and transmitter is language itself. We should pay attention to the fact, that several languages in the world are currently competing for the status of the language of the future. More than one and a half billion people speak Chinese, hundreds of millions speak Spanish, Portuguese, and other languages. But English takes the top spot as the language of international communication, it's a kind of visa to the world without borders. This article updates the issue of the legal status of the English language institute in Ukraine. The article examines the process of formation and development of this institute in Ukraine, from the beginning to the present. Such knowledge should become a solid basis for the formation in society the awareness of the importance of the English language as an important factor on the way to the preservation, stabilization, and future development of the state. A comparative analysis with similar norms of the basic laws of other world countries has been conducted.*

Keywords: *institute, English language, history, legal dimension.*

Formulas: *0, fig.: 0, tabl.: 0, bibl.: 15.*

Постановка проблеми. Розглядаючи дане питання варто зазначити, що система законодавства України у мовній сфері давно потребує суттєвої реформації. Адже динамічний розвиток українського суспільства та його орієнтація на світові європейські тренди та демократії, є чітким критерієм, який вказує на потребу найшвидшої адаптації українського законодавства до світового. І це життєво важлива проблема.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Насамперед, аналізуючи останні світові тенденції та українські реалії сьогодення, цілком зрозумілим є той факт, що особливого статусу в правовій системі України набуває така правова інституція, як інститут англійської мови. Його основними завданнями є не тільки забезпечення та гарантії мовних прав кожного громадянина України під час військової агресії Росії, з чітким бажанням повного знищення української нації як такої, а й зміцнення української державності, єдності та неподільності держави, забезпечення обороноздатності та політичної стабільності. Для розгляду зазначеної проблеми з нового ракурсу в межах цієї статті, проведений аналіз послідовності дій для гарантованого надання правового статусу англійській мові в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку та становлення інституту англійської мови в

Україні та світі, набуття нею статусу мови міжнародного спілкування досліджували такі вчені, як: Н.П. Пожидаєва, О.О. Першукова, М.Г. Прадівлянний, В.А. Гаманюк, Л.П. Пуховська, В.Г. Редько, Н.Д. Гальскова. Водночас цілісного дослідження щодо надання особливого статусу в правовій системі України такій правовій інституції, як інститут англійської мови в літературі не наводилося.

Формулювання цілей статті.

Метою даної статті є розкриття особливостей нормативно-правового забезпечення інституту англійської мови в Україні. Задля реалізації цієї мети необхідно: дослідити історіографію даної інституції; визначити, що саме є об'єктивно-доцільним для більшості суспільства і чи закріплені дані норми у відповідних законодавчих актах; проаналізувати відповідність наявної нормативно-правової бази, що регулює дану сферу, вимогам суспільної моралі, критеріям справедливості, свободи, рівності і гуманізму; розглянути дану проблематику не лише крізь призму якості формалізації права, але й крізь призму міжнародних стандартів, принципів права, які мають з одного боку мету права, а з іншого-є критерієм відповідності права вказаним стандартам.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мова - є одним з найважливіших факторів визначення геополітичної ідентичності держави, її

інтересів у глобальному політичному просторі. Гарантією присутності України у площині світової культури та цивілізації - є сильна та жива державна мова. Вона створює глобальний контекст розвитку людства. Держава, яка має чітку національну та мовну ідентичність, має можливість широко презентувати власну волю на арені сучасного світу. Неможливо не звернути увагу на той факт, що світ складається з багатьох країн, а мов, якими розмовляють їх жителі - ще більше. Однією з міжнародних мов спілкування є англійська. Значення даної мови в сучасному світі важко переоцінити. Адже це вибір близько 2 мільярдів людей, і його не можна ігнорувати.

Англійська мова спочатку була мовою Англії, але завдяки історичним зусиллям Британської імперії, стала основною або першочерговою мовою багатьох колишніх британських колоній, таких як: США, Канада, Австралія та Індія. Сьогодні англійська мова є основною мовою не лише в країнах, яких торкався британський вплив, а й багатьох ділових та культурних сфер.

Щоб зрозуміти роль англійської мови в сучасному світі, перш за все, необхідно знати історію її виникнення. Не секрет, що точно не можливо з'ясувати як саме формувалася мова. Відомо, що німецькі колоністи прибули та оселилися у Великобританії ще у V столітті нашої ери. Фахівці мають невелику кількість інформації про цей період, яка збереглася. Це пов'язано з тим, що письмові архіви того часу не були знайдені. Формування діалектів підтверджується джерелами 7-9 століття. Усі вони стосуються мови, яку Альфред Великий у 9 столітті назвав англійською.

Деякі експерти впевнені, що саме кельтський діалект вплинув на розвиток англійської мови через те, що з середини 9 століття у Великобританії оселилися норвезькі завойовники. Вважається, що мовлення скандинавів сильно вплинуло на розвиток мови, культури, життя.

У пізньосередньовічний та сучасний періоди відбувалися стабільні процеси відповідної стандартизації англійської мови. Письмова та розмовна мова з плином часу та

історичних процесів продовжувала змінюватися. З початку XVII століття вплив англійської відчувався в усьому світі.

Варто зазначити, що важливість вищезазначеної іноземної мови в сучасному світі на даний час досить велика. У недалекому минулому англійська була для нас іноземною, а сьогодні - міжнародною. Англійська - є найпоширенішою у світі за кількістю мовців і третьою - за кількістю носіїв. Основною більшістю людей, які володіють англійською є американці. Цілко передбачено, що Сполучені Штати Америки із 300 мільйонами, є найбільшою англійськомовною країною світу.

До того ж, 79 мільйонів носіїв англійської мови населяють Нігерію, 92 млн - Філіппіни, 60 млн - Велику Британію, 30 млн - Бангладеш, 29 млн - Канаду, 25,1 млн - Австралію, 4,7 млн - Ірландію, 4,9 млн - Нову Зеландію [1]. Також слід зауважити, що такі країни, як Гана та Уганда використовують англійську - як основну та офіційну.

У Європейському Союзі англійська є однією з 24-х мов, що широко застосовується більшістю. Також використовується в багатьох країнах як друга мова. Окрім цього, вона є однією з офіційних мов таких організацій як ООН, НАТО та Міжнародного суду ООН [2].

У всьому світі нараховується від 470 мільйонів до понад 2 мільярдів населення, для яких англійська - є другою мовою. На думку дослідника Девіда Кристала, британського філолога, мовознавця-англіста, станом на 2003 рік населення, що не є носіями мови, чисельно переважало над тими, для кого англійська є рідною, в співвідношенні 3 до 1 [3].

Станом на тепер існує дефініція, що Індія - є другою країною у світі, за кількістю мовців. Враховуючи дані найбільш достовірного приблизного оцінювання, ми можемо стверджувати, що близько 10 % населення даної країни, а саме 125 мільйонів людей, розмовляють англійською мовою, поступаючись лише Сполученим Штатам Америки. Також очікується, що їхня кількість зросте в чотири рази протягом наступного десятирічного періоду. Послідовна зміна даного стану відбудеться завдяки динамічним глобалізаційним процесам, що галопують у

світі та є значними та об'єктивними чинниками.

Не можна не звернути увагу на те, що у Канаді, наприклад, використовується безліч мов, але офіційними та основними є англійська та французька мови. Варто зазначити, що 86,2 % канадців володіють англійською мовою і лише 29,8 % — французькою [4].

Для прикладу, у Канаді є 10 провінцій. Насамперед необхідно зазначити той факт, що відповідно до закону «Про офіційні мови» від 1969 року, англійська та французька мови мають офіційний федеральний статус в країні для всіх державних служб, включаючи суди, і все федеральне законодавство. Поряд з цим, Нью-Брансвік - єдина канадська провінція, в якій англійська та французька конституційно закріплені як офіційні. У решті восьми провінціях — тільки англійська. В той же час, офіційною мовою Квебеку є французька, хоча Конституція провінції вимагає, щоб усі законодавчі акти приймалися як французькою, так і англійською, а судові процеси могли вестись будь-якою мовою. Подібний конституційний захист діє в Манітобі.

Доречно зазначити, що федеральний уряд Канади також двомовний. Будь-яка людина може звернутися за інформацією, до парламенту, суду, і вона, за законом, отримає відповідь французькою чи англійською мовами.

Підсумовуючи вищевикладене, ми можемо з впевненістю стверджувати, що володіння більш ніж однією мовою — це не просто контакт двох мовних систем, це діалог двох культур. Людський розум у такому випадку об'єднує дві картини світу. На дану обставину також посилається відомий науковець Л.В. Щерба в статті «До питання про двомовність» та зазначає наступне: «Порівнюючи детально різні мови, ми руйнуємо ту фантазію, до якої нас привчає знання лише однієї мови — ілюзію, начебто існують непорушні поняття, які однакові для всіх часів та народів. В результаті виходить визволення думки з полону слова, з полону мови та надання їм істинної діалектичної науковості» [5].

«Інша мова — це інше бачення» вважає італійський режисер і сценарист Федеріко Фелліні [6]. Одним з цікавих об'єктів для спостереження, на нашу думку, є діти-білінгви. Сам термін «білінгвізм» припускає знання та вживання людиною декількох мов або функціонування декількох мов на певній території [7]. Прекрасним прикладом тут слугують країни, в яких офіційними мовами признані дві, а то й більше мов, до прикладу Канада, про що зазначалось вище.

Особлива увага при цьому приділяється застосуванню різних підходів в двомовному вихованні дітей: кожен з батьків говорить з дитиною якоюсь однією мовою, або ж коли батьки говорять одночасно двома мовами. Відтак, дослідивши дане питання ми можемо зробити висновки, що у більшості випадків у дитини відбувається розділення мов за моделлю: англійська — для навчання в школі, спілкування з друзями, а французька — для дому, родини і т.д.

Знання іноземних мов — це маневр до успіху в модерному світі, де контактування іноземними мовами та обробка величезних об'ємів інформації набуває все більшого значення. Знання англійської - вже не дивовижне уміння, а потреба сучасного життя, європейського мислення, цінності.

Сьогодні англійська мова є своєрідним ключем до успішного ведення світового бізнесу, впровадження інноваційних технологій, індикатором ефективного об'єднання людей у всьому світі. Загалом економічне, політичне, наукове, спортивне життя у всьому світі плине англійською мовою. Саміти, міжнародні конференції, зустрічі глав держав, підписання міжнародних договорів, дебати, вивчення світового досвіду та обмін даними — все це відбувається англійською. Інтернаціональна торгівля, діяльність банківської та транспортної систем, автоперевезення, здійснення митних операцій реалізовується з використанням міжнародної мови спілкування.

Також варто зазначити, що проведення Олімпійських Ігор, міжнародних змагань та конкурсів теж відбувається виключно англійською. Ми ще не врахували

сферу кінематографу та музичний Зеніт. Звичайно ж, фільми американської фабрикації цупко увійшли в наше життя, а будь-який співак, вважає престижним, мати не менше однієї пісні англійською в своєму репертуарі.

Роль англійської мови в сучасному світі настільки велика, що володіння нею на сьогоднішній день не є лиском. Її вчать скрізь: у школах, університетах, на курсах. Кожна високоінтелектуальна людина мусить володіти англійською мовою. Саме вона є ключем до подальшого саморозвитку та особистісного зростання. Володіння мовою міжнародного спілкування в сучасному світі є своєрідною вікниною у світ.

Не вдаючись до політизації, слід зауважити у контексті дослідження, що першим главою держави, який спілкувався англійською на достатньому рівні, став Петро Порошенко — п'ятий Президент України. Він є випускником Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка та прекрасно володіє не лише англійською, але й румунською, польською і болгарською мовами [8].

Протягом своєї каденції досить багато уваги приділяв просвітницькій роботі, спонукав, щоб більше українців вивчали англійську, особливо тих, хто зазіхав на високі посади.

У даному контексті також є цілком презентативним, що Президент України Володимир Зеленський на початку своєї каденції, більшість інтерв'ю іноземним медіа давав українською, за посередництва перекладача. Водночас, за нагоди, намагався демонструвати й знання англійської, не соромлячись, хоча і з помилками. Цілком слушно у даному контексті проблематики зазначає Като Ломб, угорська письменниця, одна з перших у світі синхронних перекладачок: **«Ми повинні вивчати мови-це єдина річ, яку корисно знати навіть погано»** [9].

Наразі фахівці зазначають, що англійська мова Зеленського на належному рівні. Спілкування з лідерами іноземних держав проходить без перекладачів. Однак неформальне спілкування зі світовими лідерами та ведення переговорів на

міжнародному рівні-це явно не ідентичні речі.

В період президентства Віктора Януковича важко було навіть уявити, що очільник держави здібний щось сказати англійською — враховуючи рівень його знання української. Майже усі інтерв'ю президента Януковича закордонним медіа були російською-з перекладом, що є ганьбою для України, як суверенної держави.

Віктор Ющенко чимало уваги приділяв генеруванню української національної ідентичності та зовнішній політиці. У 2008 році він розпочав перемовини з представниками Європейського Союзу про отримання Україною безвізового режиму. Також працював над отриманням Плану дій щодо членства України в НАТО. Проте англійську не знав. Не зважаючи на те, що батько Ющенка був учителем даної мови у школі, а його друга дружина Катерина — громадянкою США і, відповідно, знала англійську.

Леонід Кравчук та його наступник Леонід Кучма чужоземними мовами привселюдно ніколи не спілкувалися і хтозна, чи вивчали їх взагалі.

Леонід Кучма зовсім не приховував, що не знав державної мови, не кажучи вже про володіння англійською. Коли він намагався вести діалог державною, то це, скоріше, нагадувало суржик, ніж українську. У своїх передвиборчих промовах, наголошував на політиці зближення з Росією і обіцяв російську - як другу державну мову. Як наслідок, заохочуючи російськомовне населення до очевидного вибору на майбутніх президентських перегонах.

Перед виборами у 1999 році, в українських навчальних закладах президентом Кучмою було дозволено складати іспити російською мовою. Леонід Данилович наголошував на тому, що: **«Державною мовою в нас має бути українська, а російській необхідно надати статус офіційної. Але, це повністю залежить від законодавців»**, - сказав Леонід Кучма, в одному з інтерв'ю у 2001 році [10].

Президент держави задає мовні тренди. Мультилінгвізм перших осіб

держави породжує відчуття гордості і за Україну, і за свого Президента. Тому надзвичайно важливо для кожного, зародження та стимуляція певної внутрішньої мотивації, наслідувати цей приклад і також зростати у своїй сфері й мові. Якщо лідер держави вільно володіє англійською, французькою чи ще якоюсь іноземною мовою, то це свідчить про те, що він поважає ті держави, культури й міжнародних партнерів, з якими спілкується, рідною для них мовою.

У реаліях сьогодення всі дослідження демонструють, що ріст економіки країн дуже залежить від знання громадянами інтернаціональних мов. У нинішньому глобальному світі, який з'єднаний між собою фінансовими, науковими стосунками в різних галузях, які контактують між собою англійською мовою в різних країнах.

У контексті вищевказаних питань, доцільно, на нашу думку, звернути увагу і зазначити, що зростає вага знання англійської мови спеціалістами всіх галузей. В реаліях сьогодення, коли ми дивимось на Україну, то з не англійськомовних країн Європи, яких є 32, ми за рівнем володіння англійською мовою, перебуваємо на 28 місці [11]. І це вказує на те, що наша держава суттєво втрачає свій потенціал через те, що українці не знають англійської. Такі думки підтримував Франк Сміт, відомий канадський психолінгвіст, який стверджував: **«Знання однієї мови дозволяє ввійти в коридор життя, знання двох мов відкриває вам усі двері у цьому коридорі»** [12].

Як засвідчує негативний досвід, низький рівень володіння англійською мовою українцями, гостро постає вже не перший рік. Міністерство освіти і науки розробило та схвалило на засіданні Колегії МОН Концепцію розвитку англійської мови в університетах [13]. Даний документ має на меті впровадження мовних курсів та інтенсивів. Обов'язковою умовою при вступі до вищих навчальних закладів стає володіння англійською на рівні не менш як B1. В підсумку, B2-для випуску. Також частину профільних дисциплін пропонують зробити англійськомовними та проводити регулярні «скрінінги знань». До того ж,

було запроваджено обов'язкове ЗНО з іноземної мови після бакалаврату.

Обґрунтовуючи вище означені аспекти, варто наголосити на тому, що мовна політика держави — є одним з пріоритетних напрямків розвитку України. Глобалізаційні процеси, що відбуваються досить стрімко на нашій планеті, акцентують увагу та підвищують інтерес до використання мов, зокрема англійської. Підсумовуючи вищесказане, досить доречно зазначає науковець Пракаш Бабу Бодапаті: «Англійська мова і глобалізація нероздільні, живуть одна з одною у сучасному світі, як тіло і душа людини» [14].

Беззаперечно, доречним у реаліях сьогодення та на кричущу вимогу часу, є підготовка Міністерством культури та інформаційної політики України, законопроекту про встановлення особливого статусу англійської мови в Україні, як мови міжнародного спілкування. Даний документ передбачає популяризацію англійської мови в Україні та значно розширює сферу її застосування. Англійська набуває статусу обов'язкової в окремих публічних сферах суспільного життя, пов'язаних з міжнародними комунікаціями.

Наразі йде процес створення міжвідомчої робочої групи, до якої увійдуть народні депутати, представники державних органів влади та громадськості. Також планується подальше обговорення проекту закону з громадськістю та подання на затвердження Кабінету Міністрів України [15].

Саме історичною єдністю між поколіннями британців та українців, можна пояснити повагу та зацікавленість останніх у вивченні англійської мови. Адже Агата Київська, королева Англії, була дружиною короля Едварда. Історики ще називають її «втраченою» четвертою донькою Ярослава Мудрого, Великого князя Київського та доньки шведського короля Улофа III-Інгігерди. Саме вона, через шотландський правлячий дім Стюартів, пов'язала теперішню правлячу британську династію Віндзорів з київськими Рюриковичами.

Висновки. Розвиток інституту англійської мови в Україні є запорукою збереження української держави. На захист

суверенітету України повинні бути спрямовані сили всіх країн світу. Адже кожен українець, який володіє англійською мовою є національно-культурною та конкретно-історичною фігурою, є виразником мови, а, отже, і представником духовної культури світової нації.

Таким чином, спрямованість державної політики на зміцнення позицій України на світовій арені, популяризація

англійської мови не лише в буденному житті, а й у сфері урядового управління, сприятиме підкоренню нових горизонтів для розвитку громадян та країни в цілому, зміцненню сектору обороноздатності, окремо, репрезентація України на рівні світових зразків, приєднання її до кращих моделей ефективного державотворення, шляхом імплементації консолідувальної мовної політики.

Література:

1. Англомовний світ. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82 (дата звернення: 07.03.2023).
2. Офіційні мови ООН. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%9E%D0%9E%D0%9D (дата звернення: 07.03.2023).
3. Crystal, D. (2021). David Crystal. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/David_Crystal (дата звернення: 07.03.2023).
4. Government of Canada, Statistics Canada (2017). Language Highlight Tables, 2016 Census - Mother tongue by age (Total), % distribution (2016) for the population excluding institutional residents of Canada, provinces and territories, 2016 Census – 100% Data. URL: <https://www12.statcan.gc.ca/censusrecensement/2016/dppd/hltfst/lang/Index.cfm?TPL=Z1&A1=Age%20%28years%29&LANG=Eng&T=701> (дата звернення: 07.03.2023).
5. Кубійович, В. С. (2016). Актуальні проблеми вивчення іноземних мов. Молодий вчений, 3(34). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/3/128.pdf> (дата звернення: 07.03.2023).
6. Освіта Нова. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov> (дата звернення: 07.03.2023).
7. Двомовність. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B2%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C> (дата звернення: 07.03.2023).
8. «Журналісти проаналізували, хто з українських президентів найкраще говорить англійською». Главком, 2021. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/zhurnalisti-proanalizuvali-hto-z-ukrajinskih-prezidentiv-naykrashchegovoriv-angliyskoju-777364.html> (дата звернення: 07.03.2023).
9. Osvita Nova, 2022. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov> (дата звернення: 07.03.2023).
10. Журналісти проаналізували, хто з українських президентів найкраще говорить англійською». Главком, 2021. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/zhurnalisti-proanalizuvali-hto-z-ukrajinskih-prezidentiv-naykrashchegovoriv-angliyskoju-777364.html> (дата звернення: 07.03.2023).
11. Англомовний світ. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82 (дата звернення: 07.03.2023).
12. Osvita Nova, 2022. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov> (дата звернення: 07.03.2023).
13. «МОН створило концепцію розвитку англійської мови в університетах» URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi> (дата звернення: 07.03.2023).
14. Пракаш Бабу Бодапати. Вплив глобалізації на англійську мову. Том 2. Випуск. 22. Грудень, 2016 року. URL: https://dut.edu.ua/ua/news-1-525-10183-vpliv-globalizacii-na-angliysku-movu_kafedra-inozemnih-mov (дата звернення 04.01.2023).
15. Англійська мова в Україні може отримати особливий статус. URL: <https://nus.org.ua/news/anglijska-mova-mozhe-otrymaty-osoblyvyj-status> (дата звернення 05.01.2023).

References:

1. English-speaking world. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82. (Accessed 07 March, 2023).
2. Official languages of the UN. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%9E%D0%9E%D0%9D

0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%9E%D0%9E%D0%9D. (Accessed 07 March, 2023).

3. Crystal, D. (2021). David Crystal. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/David_Crystal. (Accessed 07 March, 2023).

4. Government of Canada, Statistics Canada (2017). Language Highlight Tables, 2016 Census - Mother tongue by age (Total), % distribution (2016) for the population excluding institutional residents of Canada, provinces and territories, 2016 Census – 100% Data. Available at: <https://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/hltfst/lang/Index.cfm?TPL=Z1&A1=Age%20%28years%29&LANG=Eng&T=701>. (Accessed 07 March, 2023).

5. Kubyovych V.S. (2016) Actual problems of learning foreign languages. Molodyi vchenyi 3(34). Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/3/128.pdf>. (Accessed 07 March, 2023).

6. Osvita Nova, 2022. Available at: <https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov>. (Accessed 07 March, 2023).

7. Bilingualism. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B2%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>. (Accessed 07 March, 2023).

8. Journalists analyzed who among Ukrainian presidents speaks English best. Glavcom, 2021. Available at: <https://glavcom.ua/country/politics/zhurnalisti-proanalizuvali-hto-z-ukrajinskih-prezidentiv-naykrashche-govoriv-angliyskoyu-777364.html>. (Accessed 07 March, 2023).

9. Osvita Nova, 2022. Available at: <https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov>. (Accessed 07 March, 2023).

10. Journalists analyzed who among Ukrainian presidents speaks English best. Glavcom, 2021. Available at: <https://glavcom.ua/country/politics/zhurnalisti-proanalizuvali-hto-z-ukrajinskih-prezidentiv-naykrashche-govoriv-angliyskoyu-777364.html>. (Accessed 07 March, 2023).

11. English-speaking world. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82. (Accessed 07 March, 2023).

12. Osvita Nova, 2022. Available at: <https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov>. (Accessed 07 March, 2023).

13. “Ministry of Education and Science created a concept for the development of English language in universities”. Ministry of Education and Science of Ukraine, 2022. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-angliyskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoy-ta-movni-skriningi>. (Accessed 07 March, 2023).

14. Prakash Babu Bodapati. Impact of globalization on the English language. Part 2. Issue 22. December, 2016. Available at: https://dut.edu.ua/ua/news-1-525-10183-vpliv-globalizacii-na-angliysku-movu_kafedra-inozemnih-mov. (Accessed 04 January, 2023).

15. English can get a special status in Ukraine. Available at: <https://nus.org.ua/news/anglijska-mova-mozhe-otrymaty-osoblyvyj-status>. (Accessed 05 January, 2023).

Стаття надійшла до друку 09.02.2023 року